

Esminiai pokyčiai skiriant TARPINIUS DIVIDENDUS

Gintautas DEVEIKIS
Auditorius

◆ **Liepos 1 d.** įsigalios Akcinių bendrovių įstatymo pataisos, keisiančios tarpinių dividendų skyrimo procedūras: bus ne tik supaprastinamas sprendimo priėmimas, bet ir bendrovės vadovui suteikiama teisė juos skirti. Reglamentavimo pokyčiai visada didina ir klaidų tikimybę. Todėl pereinamoju laikotarpiu reikės būti atidiems pasirenkant tinkamas procedūras ir jas teisingai dokumentuojant. Akcinių bendrovių įstatymas išlieka kategoriškas: dividendai, išmokėti pažeidžiant šio įstatymo imperatyvias nuostatas, turi būti gražinti. Straipsnyje apžvelgiami būsimieji reglamentavimo pakeitimai.

Esminis pokytis, kurį įteisins įsigaliosiančios Akcinių bendrovių įstatymo (ABĮ) 60-1 straipsnio pataisos, – teisės skirti tarpinius dividendus (jie įstatyme vadinami dividendais už trumpesnę nei metai laikotarpį), kuri iki šiol buvo suteikta išimtinai visuotiniam akcininkų susirinkimui, perdavimas įmonės vadovui arba valdybai, jeigu įmonė taip nuspręstų. Toks pokytis susijęs su siekiu didinti lankstumą ir įmonės vadovo vaidmenį atliekant nuosavo kapitalo operacijas, kad jis įgytų daugiau galių investuotojams siūlant patrauklias investavimo sąlygas, greičiau reaguojant į besikeičiančią

rinkos situaciją. Tačiau planuojami pokyčiai aktualūs visiems, nes ir bendrovės, nesiekiančios įmonės vadovui (valdybai) perduoti pelno skirstymo iniciatyvos, susidurs su tarpinių dividendų skyrimo pokyčiais.

TEISĖS SKIRTI TARPINIUS DIVIDENDUS SUTEIKIMAS ĮMONĖS VADOVUI

Pagal naują reglamentavimą, jeigu įmonės vadovui (valdybai) bus suteikta teisė skirti tarpinius dividendus, visuotinis akcininkų

“Tarpinių finansinių ataskaitų nebereikės nei audituoti, nei tvirtinti, tačiau prievolė jas pateikti JAR išlieka.

susirinkimas tokios savo teisės neprarada. Akcininkams nusprendus pasiskirti sau dividendus, jie bus teisėti. Reglamentavimo pokyčiai, kuriais teisė skirti tarpinius dividendus gali būti suteikta valdybai, o jeigu ji nesudaroma, – vadovui, netaikomi metiniam pelno skirstymui. Jis, kaip ir metinio finansinių ataskaitų rinkinio tvirtinimas, ir toliau yra išimtinė akcininkų teisė.

Norėdami bendrovės valdybai (jei ši nesudaroma, – vadovui) suteikti naujus įgaliojimus, akcininkai iš pradžių turės pakeisti bendrovės įstatus, juose įrašant nuostatą, kad bendrovės valdyba (vadovas) turi teisę priimti sprendimą dėl tarpinių dividendų. Be to, Akcinių bendrovių įstatymo 60-1 str. 2 dalis reikalauja įstatuose ne tik įgalinti vadovą (valdybą), bet ir **numatyti maksimalią pelno sumą**, kurią jis galės panaudoti šiam tikslui. Manytina, kad įstatuose turėtų būti nustatyta ne absoliuti tarpiniams dividendams skiriama pelno suma, bet kažkoks pelno procentinis dydis, nors tiesioginio draudimo įstatuose įrašyti ir konkrečią tarpinių dividendų sumą įstatyme nėra. Be to, Akcinių bendrovių įstatymas leidžia tarpiniams dividendams skirti ne tik per ankstesnius laikotarpius uždirbto ir dar nepaskirstyto pelno likutį, bet ir ataskaitinio laikotarpio rezultatą – iki tarpinio laikotarpio pabaigos apskaičiuotą grynąjį to laikotarpio pelną. Todėl svarbu įstatuose aiškiai įvardyti, kaip tarpiniams dividendams skiriama pelno dalis turės būti apskaičiuota – tam panaudojant tik ankstesnių laikotarpių pelno likutį ar ir tarpinio laikotarpio rezultatą. Vertėtų nepamiršti, kad geri tarpinio laikotarpio rezultatai gali „ištirpti“ iki tų metų pabaigos. Be to, viena iš ABĮ 60-1 straipsnyje įrašytų sąlygų skelbia: **išmokėjusi tarpinius dividendus, bendrovė turi būti pajėgi įvykdyti einamųjų finansinių metų prievolės**. Tai savotiškas perspėjimas priimantiems sprendimus, kad suteiktais įgaliojimais naudotis reikia atsakingai ir apdairiai. Be to, tarpiniai dividendai gali būti

skiriami keletą kartų per metus, todėl įstatuose numatyta maksimali riba taikytina visai metinei jų sumai. Jeigu tarpiniai dividendai skiriami visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu, minėtas ribojimas jų sumai netaikomas.

NEEILINIO VISUOTINIO AKCININKŲ SUSIRINKIMO SUŠAUKIMAS

Jeigu bendrovės įstatai jos vadovui nesuteikia teisės skirti tarpinius dividendus, juos gali skirti tik visuotinis akcininkų susirinkimas. Akcinių bendrovių įstatymo 60-1 straipsnis numato, kad tokį susirinkimą **gali inicijuoti akcininkai, kuriems priklausančios akcijos suteikia ne mažiau kaip 1/3 visų balsų**. Įmonės įstatuose ši riba gali būti padidinta. Akcininkų raštiškame prašyme inicijuoti visuotinį akcininkų susirinkimą turi būti nurodytos neeilinio visuotinio susirinkimo sušaukimo priežastys ir tikslai. Taip pat siūloma susirinkimo darbotvarkė, pageidaujama susirinkimo data ir vieta. Reikalaujama nurodyti ir siūlomų sprendimų projektus – dividendams ketinamą skirti sumą. Gavęs prašymą, įmonės vadovas turi sušaukti visuotinį akcininkų susirinkimą per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos. Šios procedūros nesikeičia jau daugiau kaip dešimtmetį.

Tarpinio laikotarpio, už kurį ketinama skirti dividendus, trukmė neregamentuota. Jo pradžia visada sutampa su finansinių metų pradžia (jeigu įmonė savo finansiniais metais pasirinkusi laikyti kalendorinius metus, tai bus sausio 1 d.), o pabaiga gali būti ir, pavyzdžiui, liepos 10 d. Tačiau įvertinus tai, kad būtina parengti šio tarpinio laikotarpio finansines ataskaitas, logiška jį sieti bent jau su mėnesio pabaiga. Be to, reikalaujama, kad neeilinis visuotinis akcininkų susirinkimas įvyktų **per tris mėnesius nuo tarpinio ataskaitinio laikotarpio**, už kurį siūloma skirti tarpinius dividendus, pabaigos ir ne vėliau nei iki finansinių metų pabaigos.

Pažymėtina, kad įstatymas numato nemažai formalių neeilinio susirinkimo sušaukimo bei jo dokumentų projektų viešinimo procedūrų. Jų įvykdymas, laikantis nustatytų terminų, gali užtrukti keletą savaičių. Jeigu nepavyksta viso to atlikti taip, kaip reikalauja įstatymas, teisininkai siūlo išeitį – informuoti susirinkimo dalyvius, kad jis buvo sušauktas nesilaikant visų formalių

((Neeilinis visuotinis akcininkų susirinkimas kartu su sprendimu skirti tarpinius dividendus gali priimti sprendimą formuoti rezervus. Tai atveria galimybę kelis kartus per metus skirti ne tik dividendus, bet ir, pavyzdžiui, tantjemas.

reikalavimų. Jeigu tam niekas neprieštaraus, vėliau dėl to negalės reikšti pretenzijų. Svarbu, kad šis faktas būtų įrašytas susirinkimo protokole. Analogiškai galima pasielgti ir šaukiant neeilinį susirinkimą. Kitaip tariant, jeigu nebuvo surašytas formalus prašymas inicijuoti susirinkimą ir tam nebuvo prieštaraujančiųjų, šią aplinkybę vertėtų įtraukti į protokolą.

TARPINIO FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO IR DIVIDENDŲ SKYRIMO PROCEDŪRA

Siekiant skirti tarpinius dividendus, turi būti parengtas tarpinio laikotarpio finansinių ataskaitų rinkinys – nesvarbu, ar jų skyrimą inicijuoja akcininkai, ar tai daroma bendrovės vadovo iniciatyva. Prieš keletą metų buvo atsisakyta reikalavimo kartu su tarpiniu rinkiniu parengti ir tarpinę vadovybės ataskaitą. Nuo 2026 m. liepos 1 d. **atsisakoma prievolės audituoti tarpines finansines ataskaitas**, jeigu auditas šiai įmonei yra privalomas. Taip pat **atsisakoma reikalavimo tvirtinti tarpines finansines ataskaitas** net ir tuo atveju, jeigu tarpinių dividendų iniciatoriai yra akcininkai. Tačiau prievolė pateikti šias tarpines finansines ataskaitas Juridinių asmenų registru išlieka. Taip pat nesikeičia ir jų teikimo terminas – per 30 dienų nuo sprendimo priėmimo.

Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio rengimą reglamentuoja specialus 29-asis VAS „Tarpinė finansinė atskaitomybė“. Pagal šį standartą, tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėtis priklauso nuo įmonės sudaromo metinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėties.

Jeigu sprendimą dėl tarpinių dividendų skyrimo priima visuotinis akcininkų susirinkimas, toks sprendimas įforminamas protokolu, kuriam keliami tie patys reikalavimai kaip ir metiniam pelno paskirstymui. Jeigu dividendai skiriami vadovo sprendimu, jis turėtų būti įformintas taip pat, kaip ir kiti vadovo sprendimai – surašant išakymą, vadovo sprendimą ar potvarkį.

Tokia sprendimų priėmimo ir dokumentavimo įvairovė gali apsunkinti buhalterio darbą, jeigu jis siekia įsitikinti sprendimo skirti tarpinius dividendus teisėtumu ir teisingumu. Iki šiol jam užtekdavo gauti visuotinio susirinkimo protokolą ar jo išrašą su atitinkamu akcininkų sprendimu. Dabar svarbiausi tampa įstatai, siekiant išsiaiškinti, kas yra įgaliotas spręsti dėl tarpinių dividendų skyrimo, kokia maksimali pelno suma tam gali būti panaudota.

Akcinių bendrovių įstatymas nustato keletą pačios tarpinių dividendų sumos apribojimų. Tačiau dalis ankstesnių apribojimų buvo panaikinta. Vienas tokių buvusių reikalavimų – kad **per tarpinį laikotarpį, už kurį ketinama skirti dividendus, turėtų būti uždirbtas grynasis pelnas**. Tai padidina dividendų skyrimo galimybes.

Kitas reikalavimas, kuris lieka nepakeistas, – *bendrovė neturi neįvykdytų prievolių, kurių terminai yra suėję iki sprendimo priėmimo, ir išmokėjusi dividendus būtų pajėgi įvykdyti einamųjų finansinių metų prievoles*. Todėl pasirenkant susirinkimo dieną (arba vadovui priimant sprendimą), svarbu, kad tą dieną nesueitų jokių skolų mokėjimo terminas. Net ir pati mažiausia skola gali tapti šio reikalavimo pažeidimu, o pasekmės – sunkiai nuspėjamos. Kai kuriais atvejais, esant tokiai situacijai, akcininkams gali tekti grąžinti dividendus.

Dar vienas pakoreguotas reikalavimas – *dividendams išmokėti skiriama suma neviršija trumpesnio negu finansiniai metai laikotarpio pelno (nuostolių), ankstesnių finansinių metų nepaskirstytojo pelno (nuostolių), perkelta į einamuosius finansinius metus, sumos, atskaičius per trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį gauto pelno dalį, kuri turi būti paskirta į rezervus*. Ankstesnėje įstatymo redakcijoje nuostata dėl rezervų buvo suformuluota kitaip – konkrečiai buvo įvardytas privalomasis rezervas, į kurį ir turėtų būti daromi atskaitymai skiriant tarpinius dividendus. Ir tai yra logiška, nes įstatymas įpareigoja kiekvieną kartą skirstant pelną į šį rezervą pervesti ne mažesnius nei

5 proc. pelno dydžio atskaitymus, kol rezervo suma nesiekia 10 proc. įstatinio kapitalo.

Naujoje redakcijoje konkretus rezervas neįvardytas. Dėl to darytina prielaida, kad įstatyme minimi atskaitymai gali būti daromi ir bet kurią rezervą: tiek sudaromą vykdant įstatymo reikalavimus, tiek ir formuojamą akcininkų sprendimu. Beje, tam tikrų abejonių kelia ir nevisiškai aiški formuluotė – *atskaičius per trumpesnę negu finansiniai metai laikotarpį gauto pelno dalį, kuri turi būti paskirta į rezervas*. Galima išskirti dvi esmines sąlygas:

■ **į rezervas skiriama tik per tarpinį laikotarpį uždirbto pelno dalis.** Tai turėtų reikšti, kad, jeigu per tarpinį laikotarpį, už kurį skiriami tarpiniai dividendai, buvo patirtas nuostolis, atskaitymai į rezervas negali būti daromi;

■ **prievolė skirti tam tikrą pelno dalį į rezervą jau egzistuoja.** Iš to kyla dar vienas klausimas: ar sprendimą dėl pelno skyrimo į kažkokį rezervą visuotinis akcininkų susirinkimas gali priimti tame pačiame neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime, kuriame sprendžiama dėl tarpinių dividendų, ar toks sprendimas būtinai turi būti priimtas anksčiau, pvz., ankstesniame eiliniame susirinkime numatant, kad į rezervą savoms akcijoms supirkti kiekvieną kartą skirstant pelną turės būti pervedama tam tikra pelno dalis? Kadangi įstatymas jokių papildomų sąlygų nekelia, darytina prielaida, kad sprendimas dėl rezervo formavimo gali būti priimtas tiek einamajame susirinkime, tiek ankstesniuose. Beje, svarbi aplinkybė – įmonės valdybai (vadovui) įstatuose suteikiant teisę skirti tarpinius dividendus, teisė formuoti rezervas jai (jam) negali būti suteikta. Tai išimtinė visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencija.

Kodėl atsakymas į klausimą dėl atskaitymų į rezervas toks svarbus? Todėl, kad pagal naują Akcinių bendrovių įstatymo 59 straipsnio redakciją, norint pelną skirti tantjemoms, premijoms ar bet kokiems kitiems tikslams (išskyrus dividendus), tam iš pradžių turi būti sudarytas rezervas. Dėl to, **jeigu neeilinis visuotinis akcininkų susirinkimas kartu su sprendimu skirti tarpinius dividendus gali priimti sprendimą formuoti ir**

Įstatuose gali būti suteikta teisė įmonės vadovui skirti tarpinius dividendus.

kokius nors rezervas, tai, manytina, atveria galimybę kelis kartus per metus skirti ne tik dividendus (įskaitant tarpinius), bet ir, pavyzdžiui, tantjemas. Iki šiol tai buvo draudžiama, tad kyla abejonių, ar minėtais pakeitimais įstatymų leidėjas iš tiesų siekė panaikinti buvusį ribojimą.

Įstatymas numato, kad, paskyrus tarpinius dividendus, kitas sprendimas dėl to gali būti priimtas ne anksčiau kaip po 3 mėnesių. Be to, jie negali būti skirti anksčiau, nei įvyksta eilinis visuotinis akcininkų susirinkimas, tvirtinantis metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir skirstantis pelną, taip pat ne vėliau nei finansinių metų pabaigoje. Todėl iš viso per metus akcininkai (vadovas) gali skirti tarpinius dividendus ne daugiau kaip tris kartus. Taip pat eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime įprastai gali būti skirstomas metinis pelnas.

TARPINIŲ DIVIDENDŲ REGISTRAVIMAS APSKAITOJE

Tarpinių dividendų registravimo apskaitoje ypatumus lemia tai, kad jais gali tekti mažinti pelną anksčiau, nei tas pelnas užregistruojamas sąskaitose, būtent – kai dividendams yra panaudojama ir dalis per ataskaitinį laikotarpį uždirbto grynojo pelno. Todėl per ataskaitinį laikotarpį nepaskirstytojo pelno sąskaitoje gali atsirasti netipinis debetinis likutis, reiškiantis nuostolį. Tačiau tai tik tarpinis rezultatas, kuris bus patikslintas pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui ir užregistravus galutinį per šį laikotarpį uždirbtą rezultatą.

Panagrinėkime pavyzdį. Tarkime, įvertinus 2026 m. pirmo pusmečio rezultatus, nustatyta, kad įmonė per šį laikotarpį uždirbo 18 000 Eur grynojo pelno. Iš ankstesnių laikotarpių likęs nepaskirstytojo pelno likutis sudaro 70 000 Eur. Neeiliniam visuotiniam akcininkų susirinkimui priėmus sprendimą dividendams skirti

Svarbu!**NAUJI FINANSŲ MINISTERIJOS IŠAIŠKINIMAI DĖL FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS IR AUDITO PRIEVOLĖS**

Finansų ministerija gegužės mėn. paskelbė kelis išaiškinimus, komentuodama finansinių ataskaitų audito prievolės atsiradimo sąlygas, nustatytas Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatyme, taip pat Įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatyme numatytus kriterijus, apibrėžiančius įmonių priskyrimą mažų, vidutinių, didelių įmonių ir viešojo intereso įmonių kategorijoms. Nuo to priklauso finansinių ataskaitų rinkinio išsamumas bei kitos prievolės. Pažymėtina, kad pastaraisiais metais nė vienas iš minėtų įstatymų nesikeitė. Todėl naujais išaiškinimais Finansų ministerija komentuoja jau ne pirmus metus galiojančias įstatymų nuostatas. Gaila, kad jie paskelbti jau pasibaigus įstatymuose numatytam 4 mėn. laikotarpiui, per kurį įmonės turėjo audituoti ir patvirtinti savo 2025 metų finansines ataskaitas. Tačiau jie gali būti naudingi rengiant kitų metų finansines ataskaitas.

Finansų ministerijos išaiškinimus rasite www.paciolis.lt/buhalterija.

„Buhalterijos“ informacija

80 000 Eur, sąskaitose tai galima užregistruoti tokiu įrašu:

{	D 342 Ankstesniųjų metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	70 000 €
	D 341 Ataskaitinių metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	10 000 €
	K 4490 Mokėtini dividendai ir kiti išipareigojimai	80 000 €

Po šio įrašo sąskaitos Nr. 341 likutis taps debetinis – 10 000 Eur. Pasibaigus 2026 metams, pelno (nuostolių) ataskaitoje apskaičiuota, kad per šiuos metus įmonė uždirbo 45 000 Eur grynojo pelno. Tokiu atveju pelno (nuostolių) ataskaitoje apskaičiuotoji grynojo pelno suma nesusutaps su balansiniu grynojo pelno likučiu, kuris bus lygus 35 000 Eur.

Galima ir priešinga situacija, jei galutinis 2026 m. rezultatas tampa mažesnis nei tarpinio laikotarpio. Dėl to tarpiniams dividendams skirta suma gali net viršyti pelną. Akcinių bendrovių įstatymas tiesiogiai nepaaiškina, kaip derėtų elgtis šiuo atveju. Įstatymo 59 straipsnyje, kuriame reglamentuojamas pelno paskirstymas, teigiama, kad eilinio visuotinio

akcinių susirinkimo protokole nurodoma ne tik pelno dalis, kurią šis susirinkimas paskyrė dividendams išmokėti, *bet atskirai įrašoma ir per ataskaitinius finansinius metus akcininkams už trumpesnį negu finansiniai metai laikotarpį išmokėtų dividendų suma, jeigu jie buvo paskirti.* Kitaip tariant, nesvarbu, kad tarpinių dividendų skyrimui jau buvo pritarta – šią sumą reikia dar kartą įtraukti į metinį pelno paskirstymo protokolą. Tačiau įstatymas nieko nesako, kaip derėtų elgtis tuo atveju, jeigu paaiškėja, kad dėl nuostolingos praeitų metų pabaigos anksčiau dividendams paskirta suma didesnė už pelno sumą. Teisininkų nuomone, jeigu anksčiau vykusiame neeiliniame akcinių susirinkime, kuriame buvo nuspręsta pelną skirti dividendams, nebuvo pažeidimų ir teigiamas tarpinio laikotarpio rezultatas buvo apskaičiuotas teisingai, jeigu tuo metu nebuvo pagrįstos informacijos, kad tolesnė įmonės veikla bus ne tokia pelninga, tai visi susirinkimo sprendimai yra teisėti. Vėliau vykiantis eilinis visuotinis susirinkimas šių sprendimų jau negali pakeisti. Tad pelną viršijanti dividendų suma taps nuostolius didinančia suma.

Neeilinio visuotinio akcinių susirinkimo protokolo pavyzdį rasite –

www.paciolis.lt/buhalterija

VISKAS, ką svarbu žinoti apie įmonės automobilius - aktualiaame nuotoliniame seminare

AUTOMOBILIS ĮMONĖJE:

apskaita, apmokestinimas ir dokumentavimas. Geroji praktika ir būdai išvengti mokestinių rizikų

SEMINARO LEKTORĖS:

konsultantės ekspertės **Oksana GALIN** ir **Marina GUPTOR**.

PROGRAMA

- Įmonės **automobilio įsigijimo ir eksploataavimo išlaidų** apskaitos reikalavimai. Automobilio būtinybės įmonės veiklai pagrindimas.
- Lizingo būdu** įsigyto automobilio apskaitos ypatumai. Atgalinis lizingas.
- Automobilio **pirkimo PVM atskaitos** galimybės ir ribojimai. **Elektromobilių PVM** atskaitos ypatumai.
- Pardavimo PVM** apskaičiavimas ir PVM tarifų taikymas **parduodant automobilį**. Maržos schemos taikymas.
- Automobilių eksploataavimo ir remonto išlaidų pripažinimo **leidžiamais atskaitymais** reikalavimai. **Nuo 2025 m. taikomi** lengvųjų automobilių įsigijimo ir nuomos išlaidų ribojimai.
- Degalų ir elektros energijos** apskaitai keliami reikalavimai mokesčių įstatymuose. Suvartojimą pagrindžiančių dokumentų pavyzdžiai.
- Aplinkos taršos mokesčio** už suvartotus degalus apskaičiavimas ir taikomos lengvatos.

KIEKVIENAS NUOTOLINIO SEMINARO DALYVIS:

- gaus kokybiškus seminaro vaizdo įrašus;
- gaus išsamiai parengtą spausdintą seminaro knygą;
- išklausti seminarą galės sau patogioje vietoje ir norimu laiku tiek kartų, kiek reikės.

Seminaro kaina – tik **96 €** ~~137 €~~ (PVM netaikomas).

iki birželio **30 d.**

Trukmė – 5 ak. val.

Norėdami įsigyti seminarą, sumokėkite jo kainą į UAB „Pačiolio prekyba“ (į. k. 300807502) a.s. LT347044060005977111 AB SEB banke. Mokėjimo nurodyme BŪTINAI įrašykite PREKĖS KODĄ (TS123N), PRISTATYMO ADRESĄ, EL. PAŠTĄ ir TEL. NUMERĮ.

Daugiau informacijos – tel. (0 5) 2700 636, el. p. seminarai@paciolis.lt arba

www.paciolis.lt